

zaaknummer 2012T638

Datum beslissing 28 februari 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort.

tegen:

[naam]
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie Fraters van Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 juli 2013. Als bijlage bij het klaagschrift is onder meer gevoegd een formulier toestemming gebruik klacht als steunbewijs van [naam] ontvangen onder zaaknummer 2012T639(1).

Op 23 juli 2013 heeft frater [naam], Provinciaal Overste van de Fraters van Utrecht schriftelijk gereageerd.

Op 30 oktober 2013 is bij de griffie een verweerschrift met bijlagen ontvangen van mr. A.M.W. Verdegaal, juridisch adviseur van aangeklaagde.

Op 29 mei 2013 is bij de griffie van de Klachtencommissie een e-mail ontvangen van 29 mei 2013 van frater [naam] voornoemd omtrent het 'Drieluik'.

Bij de griffie van de Klachtencommissie is op 1 augustus 2013 een e-mail ontvangen van [naam] waaruit blijkt dat hij zijn klacht niet voortzet.

Op 15 november 2013 is bij de griffie een schriftelijke reactie binnengekomen van frater [naam] voornoemd.

Op 12 december 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager en aangeklaagde zijn afzonderlijk gehoord. Klager is verschenen in het bijzijn van [naam] en bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. R.A. Hebly. Namens het Aartsbisdom is verschenen [naam]. Tevens is mr. A.M.W. Verdegaal, juridisch adviseur van de Congregatie van de Fraters van Utrecht aanwezig geweest. Tijdens het verhoor van aangeklaagde zijn de hiervoor genoemde personen eveneens aanwezig geweest met uitzondering van klager en mevrouw [naam].

Ter zitting is de behandeling van de zaak aangehouden teneinde in een fotoconfrontatie klager in de gelegenheid te stellen aangeklaagde van een foto te herkennen.

Op 24 januari 2014 heeft de fotobewijsconfrontatie plaatsgevonden. Hierbij zijn mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter van de Klachtencommissie, [naam], klager, mr. R.A. Hebly, juridisch adviseur van [klager] en mr. A.M.W. Verdegaal, juridisch adviseur van de congregatie Fraters van Utrecht aanwezig geweest.

Op 29 januari 2014 heeft mr. Verdegaal voornoemd namens aangeklaagde per e-mail gereageerd op het verslag van de fotoconfrontatie.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager verbleef van 1969 tot 1972 op de [instelling] te [plaats]. Aangeklaagde was als frater werkzaam op de [instelling]. Toen klager pas circa een week binnen was werd hij door aangeklaagde betast aan zijn geslachtsdeel. Ook werd klager in de douchehokjes misbruikt; hij diende aangeklaagde af te trekken, te betasten en oraal te bevredigen. Tevens is klager door aangeklaagde 's nachts uit zijn bed gehaald en diende klager op aanwijzingen van aangeklaagde bij zichzelf te controleren of zijn voorhuid over zijn eikel kon. Klager moest aangeklaagde dan ook aftrekken. Aangeklaagde noemde dit een 'vooronderzoek voor de dokter'. Klager geeft tevens aan dat aangeklaagde hem in de chambrettes heeft misbruikt. Als gevolg van de sfeer en cultuur op het internaat gingen jongens onderling elkaar ook seksueel misbruiken, waaraan ook klager meedeed. Door het seksuele misbruik kreeg klager ook privileges: hij had bijvoorbeeld meer vrijheid dan de andere jongens en kreeg ook geen straf toen hij zijn zwemdiploma niet haalde. Aangeklaagde was de unitleider op het internaat en als gevolg van de sfeer van angst en stress durfde klager het seksuele misbruik niet te melden.

Bij het klaagschrift is als bijlage een schriftelijke verklaring gevoegd van [naam]. Zij verklaart dat klager in een vertrouwelijk gesprek dat plaatsvond na 2004 haar verteld heeft dat hij seksueel misbruikt is op de [instelling]. Klager vertelde dit nadat zij hem gevraagd had of hij daar het slachtoffer van incest was geweest. Klager schrok hevig na deze vraag en begon te huilen. Klager vertelde toen dat [aangeklaagde] hem aan zijn geslachtsdeel betast had. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft [naam] haar verklaring bevestigd.

Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager zijn klacht deels herzien en aangevuld. Klager geeft desgevraagd aan aangeklaagde alleen in de functie van unithoofd gekend te hebben. Klager omschrijft aangeklaagde destijds als een man met een normaal postuur en blond/grijs haar. De eerste keer dat aangeklaagde klager misbruikt heeft was tijdens de kennismaking met aangeklaagde tijdens de aankomst van klager. Dit misbruik vond plaats in het fraterhuis van aangeklaagde. De andere drie unithoofden woonden in het grote huis. Tijdens de eerste ontmoeting verrichtte aangeklaagde een 'vooronderzoek' bij klager. Aangeklaagde keek toen of zijn voorhuid over zijn eikel kon. Aangeklaagde deed het eerst bij zichzelf voor. Tevens moest klager aangeklaagde masturberen. Dit masturberen heeft alleen die keer plaatsgevonden. Dit staat klager heel helder bij juist omdat hij net aangekomen was. Het seksuele misbruik in de zin dat aangeklaagde klager aan zijn geslachtsdeel heeft betast heeft in totaal twee tot drie keer plaatsgevonden in een periode van twee jaar. Klager werd die keren 's nachts uit zijn bed gehaald en moest dan zijn pyama- en onderbroek uitdoen waarop klager werd betast aan zijn geslachtsdeel. Het misbruik vond niet plaats in chambrettes zoals in het klaagschrift staat vermeld.

Ten aanzien van het seksuele misbruik dat in de douches zou hebben plaats gevonden heeft klager ter zitting aangegeven dat hij de klacht ten aanzien van dit punt niet handhaaft.

2.2. Klager heeft als gevolg van het seksuele misbruik nooit echt van iemand kunnen houden. Hij is getrouwd geweest maar heeft nooit open kunnen zijn tegenover zijn echtgenote. Tot 2004 heeft hij nooit over het seksuele misbruik gesproken.

2.3. Klager wenst erkenning voor hetgeen hem is aangedaan. Tevens wenst hij een geldelijke vergoeding.

3. De reactie van het kerkelijk bestuur van de Fraters van Utrecht

Frater [naam] geeft aan dat hij een gesprek heeft gehad met aangeklaagde naar aanleiding van het klaagschrift. Aangeklaagde heeft in dit gesprek aangegeven niets te kunnen bevestigen van hetgeen in het klaagschrift is verwoord. [Naam] geeft klager aan open te staan voor zijn klacht en wijst klager op de mogelijkheid van mediation van het 'Drieluik'.

In een brief van 16 augustus 2013 heeft de juridisch adviseur van klager aangegeven niet in te willen gaan op het aangeboden mediation traject maar de klacht voort te zetten bij het Meldpunt.

4. Het verweer van aangeklaagde

Mevrouw mr. Verdegaal heeft namens aangeklaagde het verweerschrift opgesteld. Aangeklaagde was van 1961-1967 groepsleider bij de [instelling] in [plaats]. Van 1967 tot 1979 was aangeklaagde unithoofd over de jongste jongens tot dertien jaar oud. In de periode waarin klager op de [instelling] verbleef, was aangeklaagde daar unithoofd. Uit archiefonderzoek blijkt dat klager alleen in de jaren 1969/1970 en 1970/1971 onder de verantwoordelijkheid van aangeklaagde als unithoofd viel. Op de [instelling] vielen unithoofden bij ziekte of aanwezigheid van groepsleiders niet in, anders dan door klager wordt gesteld. Aangeklaagde ontkent de beschuldigingen ten stelligste. Verdegaal voert hiertoe onder meer aan dat het misbruik dat bij de kennismaking zou zijn gepleegd, niet nader is omschreven. Ook het misbruik dat in de nacht zou hebben plaats gevonden is niet mogelijk omdat aangeklaagde in zijn eigen aparte paviljoen sliep verderop op het terrein. Ook heeft aangeklaagde nooit nachtdiensten gedraaid. Dat er mogelijk misbruik zou hebben plaatsgevonden in chambrettes is feitelijk onmogelijk omdat de jongens met vijf personen in een open ruimte sliepen. Aangeklaagde heeft verder naar aanleiding van hetgeen klager stelt in zijn klaagschrift over [naam] navraag bij hem gedaan. Uit dat gesprek bleek dat klager met [naam] gesproken heeft over seksueel misbruik maar dat betrof misbruik tussen de jongens onderling.

Aangeklaagde geeft aan dat uit het klaagschrift blijkt dat klager een moeilijke tijd op [instelling] heeft gehad hetgeen gevolgen heeft gehad voor zijn verdere leven. Aangeklaagde betreurt dit omdat het juist het doel was deze jongens een zo goed mogelijke tijd te geven. Aangeklaagde benadrukt dat hij juist in zijn functie van unithoofd niet zelf deelnam aan het dagelijkse leven op de groep. Het seksuele misbruik zoals omschreven kan en heeft hij niet gepleegd. Aangeklaagde suggereert dat klager zijn slechte herinneringen ten onrechte aan zijn persoon relateert.

Ter zitting heeft aangeklaagde aangegeven dat zijn huis apart stond op het terrein en de afstand circa tien/twaalf meter bedroeg. Aangeklaagde geeft aan juist niet op de slaapzalen te komen; hij was juist blij van de nachtdiensten af te zijn. Deze slaapdiensten hoorden bij de

groepsleiders en niet bij de unithoofden. Aangeklaagde geeft aan nooit te hebben gehoord van een vooronderzoek of doktersonderzoek als er nieuwe jongens binnenkwamen. Aangeklaagde geeft aan dat zijn geheugen nog goed functioneert en dat hij zich dat anders zou herinneren.

Als er medisch iets was gingen de jongens naar een arts. Er was ook een ziekenzaal, een neuroloog en een psycholoog. Aangeklaagde geeft aan dat hij tot twee maal toe vernomen heeft dat er seksuele handelingen plaatsvonden tussen de jongens onderling. Daar is de psycholoog bij betrokken geweest. Ook weet aangeklaagde dat twee fraters seks hadden met jongens en deze zijn weggestuurd. Toen aangeklaagde kennis nam van de klacht kende hij alleen de naam van klager nog en dat het een timide jongen was hetgeen niet vreemd was gelet op zijn voorgeschiedenis. Bij het lezen van de klacht is aangeklaagde heel boos geworden omdat het onterecht is. Aangeklaagde geeft nog aan dat hij altijd koolzwart haar had en pas halverwege de vijftig grijs werd. Hij heeft over de klacht met zijn overste gesproken. Aangeklaagde heeft niets te verbergen.

5. De fotoconfrontatie

Voor de fotoconfrontatie zijn zes foto's geselecteerd uit de jaren rond 1970 van personen die toen op de [instelling] werkzaam waren. Besproken is dat klager de persoon zal aanwijzen die hem seksueel heeft misbruikt.

Klager geeft desgevraagd een uiterlijke beschrijving van degene die hem seksueel heeft misbruikt. Klager geeft de volgende beschrijving van het uiterlijk van de dader:

- droeg vaak een geruit colbertje (niet donker en niet licht van kleur);
- droeg een wit fraters-boordje;
- donker haar, meer stijl dan gekruld;
- aan de linkerkant van zijn gezicht had het haar een inham, aan de rechterkant zat daar een haarlok in een soort krul;
- een vrij nors gezicht;
- een donkere jaren zestig-bril; en
- een horloge met stalen rekband.

Mevrouw mr. Verdegaal vraagt na deze gedetailleerde opsomming door op de haarkleur van de beschreven persoon. Er ontstaat daarbij onduidelijkheid over wat klager met donker haar bedoelt, hij blijkt onder "donker" ook donkerblond te verstaan. Uiteindelijk zegt klager dat het bij deze persoon ging om bijna zwart haar.

Mevrouw mr. Verdegaal legt vervolgens aan de voorzitter voor dat er nu een probleem is ontstaan. Klager heeft immers ter zitting op 12 december jl. verklaard dat de dader grijs-blond krulletjehaar had, terwijl hij nu spreekt over bijna zwart haar, dat meer stijl was dan gekruld. Op de vraag van de voorzitter aan klager wat de achtergrond is van deze verandering verklaart klager dat hij op de zitting was dichtgeklapt. Op weg terug naar huis in de auto, realiseerde hij zich dat hij een verkeerde beschrijving had gegeven. De heer Hebly verklaart daarop dat hij klager een dag na de zitting telefonisch heeft gesproken en dat hij toen van hem heeft gehoord dat hij zich had vergist. Klager geeft desgevraagd nog aan na afloop van de zitting geen foto's bekeken te hebben.

Bij het zien van de foto's wijst klager foto vijf aan als degene die hem misbruikt heeft. Uit de corresponderende lijst met namen blijkt dat dit de foto is waar [klager] op staat.

6. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben voorgedaan. De Klachtencommissie dient hetgeen in het klaagschrift is gesteld te beoordelen terwijl aangeklaagde ten stelligste heeft ontkend enige vorm van seksueel misbruik te hebben gepleegd. Dat wat uiteindelijk de klacht behelst is het eenmalige aftrekken van aangeklaagde door klager en het meerdere malen betasten van het geslachtsdeel van klager. De klacht wordt alleen ondersteund door de schriftelijke verklaring van mevrouw [naam] van 11 maart 2013. Uit deze verklaring blijkt dat zij na 2004 van klager gehoord heeft dat hij seksueel misbruikt is door [aangeklaagde]. De aanvankelijke toestemming voor het gebruik van de melding van [naam] voor het bewijs laat de Klachtencommissie buiten beschouwing omdat deze klacht is ingetrokken. Tevens heeft klager bij de fotoconfrontatie aangeklaagde herkend als degene die hem seksueel misbruikt heeft.

De Klachtencommissie acht gelet op de dossierstukken, hetgeen ter zitting van de Klachtencommissie naar voren is gebracht door zowel klager als aangeklaagde afzonderlijk en de fotoconfrontatie in onderlinge samenhang gezien en beschouwd, het niet aannemelijk dat aangeklaagde klager seksueel misbruikt heeft. De Klachtencommissie overweegt hiertoe als volgt. Het misbruik zoals omschreven in het klaagschrift verschilt aanzienlijk van hetgeen klager ter zitting heeft verteld. Het misbruik zoals omschreven in punt 4. van het klaagschrift zou meerdere malen hebben plaatsgevonden. Op de zitting van de Klachtencommissie heeft klager het (slechts) over eenmaal toen klager net binnen was op het internaat. In het klaagschrift staat ook dat aangeklaagde een hele periode slaapdiensten waarnam en klager misbruikte in zijn chambrette. Op de zitting heeft klager verklaard dat hij tweemaal betast is maar dat dit niet plaatsvond in zijn chambrette, omdat er geen chambrettes waren. Ook de verklaring van de heer [naam] blijkt anders te zijn dan klager zich herinnert, zoals toegelicht ter zitting door aangeklaagde. Klager heeft dit verder ook niet weersproken. Voorts heeft klager ter zitting het misbruik dat in de douches zou hebben plaatsgevonden, ingetrokken.

Ook ten aanzien van met name de haarkleur van aangeklaagde, heeft klager wisselende en uiteenlopende verklaringen afgelegd, zowel in zijn verklaring ter zitting als tijdens de fotoconfrontatie. Dat klager, geconfronteerd met zijn uiteenlopende verklaringen tijdens de fotoconfrontatie, aangegeven heeft dat hij zich na afloop van de zitting op 12 december 2013 realiseerde dat hij zich in de haarkleur vergist heeft, acht de Klachtencommissie niet aannemelijk. Weliswaar heeft klager aangeklaagde bij de fotoconfrontatie herkend, toch is de Klachtencommissie gelet op het voorgaande niet overtuigd geraakt dat klager juist door aangeklaagde seksueel misbruikt is.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat de klacht niet gegrond kan worden verklaard. Waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn. Indien echter in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van deze aangeklaagde ondersteunen dan bestaat

voor hem de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Congregatie van de fraters van Utrecht de klacht ongegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 februari 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. J. Kunnen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.